

ลักษณะงานหรือกิจกรรมการทำงานบริการสังคมมีหลายประเภท อาทิ การพัฒนาหรือทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ท่องเที่ยว การปลูกและดูแลสวนป่า หรือสวนสาธารณะ การช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงแก่ผู้ด้อยโอกาส และการทำงานบริการสังคมอื่นๆ เช่น การทำงานในห้องสมุด การทำสื่อหรือวิทยุกระจาย การบริจาคโลหิต งานอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือร่วมรณรงค์ป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งลักษณะงานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ใช่งานที่เสี่ยงภัย เช่น การทำงานในที่สูง หรือเกี่ยวข้องกับเครื่องจักร หรือสารเคมีที่เป็นอันตราย ฯลฯ

หลักพิจารณาการจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคม

- พิจารณาจากฐานความผิด เจ็บใจ หรือคำสั่งของศาล/อนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด
- พิจารณาลักษณะนิสัย ความประพฤติ ความสนใจ ความรู้ทักษะความสามารถทั่วไป และความสามารถพิเศษ และการประกอบอาชีพ

ความสำคัญของหน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคม

หน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคม เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่สำนักงานคุมประพฤติติดต่อขอความร่วมมือและตกลงให้เป็นสถานที่ให้ผู้กระทำผิดทำงานหรือทำกิจกรรมด้านต่างๆ ตามลักษณะประเภทงานที่เหมาะสม ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีความสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดได้ทำงานชดเชยตอบแทนสังคม เกิดจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนดีของสังคมต่อไป

“หน่วยงานหรือองค์กรใดที่สนใจ สามารถแจ้งความประสงค์สมัครเข้าร่วมกับหน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคมได้ที่ กรมคุมประพฤติและสำนักงานคุมประพฤติทุกแห่ง”

การใช้มาตรการการทำงานบริการสังคมในอนาคต

ปัจจุบันการทำงานบริการสังคมใช้ในวัดอุปประสงค์เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และเพื่อการชดเชยหรือทดแทนความผิดเป็นหลัก แต่ขณะนี้กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายให้ศึกษาและนำมาตราการลงโทษระดับกลางที่ใช้รูปแบบไม่ควบคุมตัว (non-custodial measures) มาใช้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการทำงานบริการสังคมเป็นมาตรการหนึ่งที่หลายประเทศได้นำมาใช้แทนโทษจำคุกระยะสั้นหรือโทษปรับ โดยเป็นทางเลือกให้กับผู้กระทำผิดเพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์กับทุกฝ่าย และช่วยเสริมสร้างยุทธศาสตร์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในประเด็น “การเปลี่ยนภาวะให้เป็นพลัง” ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
กลุ่มงานบริการสังคม
กองกิจการชุมชนและบริการสังคม
กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม
 โทรศัพท์ 0 2143 8855 โทรสาร 0 2143 8854
 e-mail: servicegroup1@hotmail.com

จัดทำโดย

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม
โทรศัพท์/โทรสาร 0 2141 4756

การทำงานบริการสังคม (Community Service)

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น 4 และ 6
 เล่งที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
 เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
www.probation.go.th

การทำงานบริการสังคม... คืออะไร?

**การทำงานบริการสังคม หรือการทำงาน
สาธารณประโยชน์** ในความรับผิดชอบต่อของกรมคุมประพฤติ
กระทรวงยุติธรรม หมายถึงการทำดีหรือพินิจงานคุมประพฤติ
กำหนดให้ผู้กระทำผิดในคดีอาญาต้องทำงานที่เป็นประโยชน์
ต่อสังคม หรือผู้เสียหายโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนภายใต้
ความยินยอม หรือคำร้องขอทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิด
นอกจากนี้คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
ยังสามารถกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นเงื่อนไข
ประการหนึ่งเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม

1. เพื่อกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดตระหนักถึงความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคมมากยิ่งขึ้นเกิดความภาคภูมิใจว่ายังมีคุณค่าและสังคมยอมรับ
2. ผู้กระทำผิดได้พัฒนาตนเองด้านความรู้ ทักษะ ความมีวินัย ตลอดจนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อชดเชยความเสียหายที่ก่อขึ้นด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม
4. ใช้แทนวิธีการลงโทษจำคุก หรือโทษปรับ โดยการจำกัดเสรีภาพ จำกัดเวลาพักผ่อนส่วนตัว ด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. การทำงานบริการสังคม ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 56

เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการคุมความประพฤติ สำหรับผู้ศาลพิพากษาอรรถกำหนดโทษหรือรอการลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี ซึ่งการจัดให้ทำกิจกรรมสังคมหรือสาธารณประโยชน์ให้เป็นไปตามที่เจ้าพนักงานและผู้กระทำผิดเห็นสมควร

ในบางคดี แม้ว่าศาลจะไม่ได้กำหนดเงื่อนไขการทำงานบริการสังคม แต่หากพนักงานคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่าควรให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขฟื้นฟู ก็อาจจัดให้ทำงานบริการสังคมได้ ภายใต้ความสมัครใจของผู้ถูกคุมความประพฤติ

2. การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 (กรณีผู้กระทำผิดเป็นผู้ใหญ่) และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 145 (กรณีผู้กระทำผิดเป็นเด็กและเยาวชน) เปิดโอกาสให้กับผู้กระทำผิดที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับสามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดี เพื่อขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ ซึ่งคำพิพากษาปรับดังกล่าวต้องไม่เกิน 80,000 บาท

3. การทำงานบริการสังคม ตามพระราชบัญญัติ ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 มาตรา 23 (4)

เป็นวิธีการหนึ่งที่อนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอาจกำหนดในการจัดทำแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ทำงานบริการสังคมร่วมกับกิจกรรมเพื่อการแก้ไข ฟื้นฟูสมรรถภาพอื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้ดำรงชีวิตที่ห่างไกลยาเสพติด

รูปแบบการทำงานบริการสังคม

มี 2 รูปแบบ คือ

1. **การทำงานบริการสังคมแบบรายบุคคล** หมายถึงการจัดให้ผู้กระทำผิดแต่ละคนไปทำงานบริการสังคมตามหน่วยงานภาคีตามความรู้ความสามารถ หรือการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานหรือชุมชน

2. **การทำงานบริการสังคมแบบรายกลุ่ม** หมายถึงการจัดให้ผู้กระทำผิด ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะฝึกทักษะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นให้ดีขึ้น หรือเป็นการทำงานตามความต้องการของชุมชนที่ลักษณะงานต้องใช้คนจำนวนมาก เพื่อส่งเสริมการยอมรับและความสัมพันธ์อันดี

